

ایران سریع‌ترین نرخ کاهش جمعیت تاریخ بشر را دارد

نرخ افت باروری و کاهش جمعیت در کشورمان در جهان بی‌سابقه است.

نرخ افت باروری و کاهش جمعیت در کشورمان در جهان بی‌سابقه است.

در حال حاضر نرخ باروری کشور به ازای هر زن 1.7 است یعنی به‌طور متوسط هر زن در طول زندگی‌اش کمتر از دو فرزند به دنیا می‌آورد. آمارها نشان می‌دهد که میانگین نرخ ثبت ولادت در کشور 18.5 در هزار و میانگین نرخ ثبت فوت 5.6 در هزار است. علی‌اکبر محزون، مدیرکل دفتر آمار و اطلاعات جمعیتی سازمان ثبت احوال کشور، با اعلام این اعداد به خبرگزاری ایسنا گفت:

استان سیستان و بلوچستان با نرخ ثبت ولادت 32.5 در هزار بالاترین نرخ ثبت ولادت در کشور را داراست و استان‌های هرمزگان با نرخ ثبت ولادت 23.5 در هزار و گلستان با نرخ ثبت ولادت 22.5 در هزار بعد از استان سیستان و بلوچستان بیشترین نرخ ثبت ولادت در کشور را به‌خود اختصاص داده‌اند. کمترین نرخ ثبت ولادت کشور مربوط به استان گیلان با نرخ 12.9 در هزار است و استان‌های مازندران با نرخ 14.3 و استان مرکزی با 14.3 در هزار دیگر استان‌هایی هستند که نرخ ثبت ولادت پایینی دارند.

کارشناسان جمعیت‌شناسی تاکنون در زمینه کاهش سریع جمعیت کشور هشدار داده‌اند اما آمار و ارقام منتشر شده نشان می‌دهد که برنامه‌ریزی عملی برای کنترل کاهش جمعیت کشور انجام نشده است. کاهش نرخ باروری در کشور به‌گونه‌ای است که هم‌اکنون بیشترین نرخ کاهش جمعیت در منطقه مربوط به ایران است و اعلام شده که ایران سریع‌ترین افت نرخ باروری در تاریخ بشر را دارد. گزارش مؤسسه اینترپرایز آمریکا نشان می‌دهد که باروری در ایران به شکل حیرت‌آوری در طول 30 سال گذشته 70 درصد کاهش داشته است و یکی از سریع‌ترین افت باروری‌هایی که تاکنون در تاریخ بشر ثبت شده متعلق به ایران است.

در سال 80 نرخ باروری در کشور به دو تولد به ازای هر زن رسید که این میزان تولد توان لازم برای جایگزینی جمعیت را نداشت، بنابراین نرخ رشد جمعیت با کاهش روبه‌رو شد. گزارش سازمان ملل در سال 2012 نسبت به کاهش جمعیت ایران هشدار داده و اعلام کرده بود که در این شرایط ممکن است تا پایان قرن کنونی جمعیت ایران به 50 درصد کاهش پیدا کند.

نتایج سرشماری سال 90 نخستین خبرهای کاهش رشد جمعیت را دربرداشت، این آمارها نشان می‌داد رشد جمعیت کشور 1.29 است درحالی‌که در سال 85 این عدد 1.6 بوده. به تعبیری رشد جمعیت کشور در طول یک بازه زمانی پنج ساله بیش از سه دهم درصد کاهش پیدا کرده است و این نشان می‌دهد که رشد جمعیت با کاهش شدیدی روبه‌رو شده است. همین نکته عکس‌العمل دستگاه‌های دولتی را به‌دنبال داشت. با این آهنگ رشد حداکثر جمعیت ایران در سال 1415 به 85 میلیون نفر می‌رسد و بعد از آن شاهد کاهش جمعیت خواهیم بود.

بررسی تک‌فرزندی و کاهش نرخ باروری به زیر دودرصد از برنامه‌هایی است که سازمان ثبت احوال برای سال‌های آینده با استفاده از نرم‌افزارهای مربوطه پیش‌بینی کرده است. اگر تک‌فرزندی رواج پیدا کند بین سال‌های 1410 تا 1415 حداکثر با 85 میلیون نفر جمعیت مواجه خواهیم شد و بعد از آن جمعیت کاهش می‌یابد و هرم جمعیتی معکوس می‌شود.

کاهش رشد جمعیت باعث کاهش نیروی کار می‌شود که از مشکلات رشد اقتصادی به شمار می‌آید و اگر کشورهای در حال توسعه به آن توجه نکنند و رشد جمعیت خود را از دست بدهند نخواهند توانست به رشد اقتصادی ادامه دهند. کشورهای توسعه‌یافته قسمت اعظم کسری جمعیت و نیروی کار مورد نیاز جهت رشد اقتصادی را از طریق مهاجرت‌پذیری جبران می‌کنند اما کشورهای در حال توسعه به‌علت جاذبه‌های کمتر جهت جذب مهاجر، باید به نیروی کار داخلی خود متکی باشند و لذا نرخ نزولی رشد جمعیت خطر بزرگی برای آنها خواهد داشت.

بزرگ‌ترین مشکلی که ممکن است کاهش جمعیت در کشور برجای بگذارد این است که به‌تدریج تعداد سالمندان افزایش پیدا می‌کند و هزینه نگهداری، سلامت و درمان سالمندان برای کشور به معضلی جدید تبدیل می‌شود. بروز و افزایش پدیده سالموردگی در کشور با کاهش نیروی جوان همراه است و از آنجا که نیروی جوان بازوی کار در کشور است با پیرشدن جمعیت و کاهش تعداد جوانان خدمت‌رسانی به سالمندان نیز ممکن نخواهد بود.

هر چند دولت بارها اعلام کرده که برای جبران کاهش جمعیت برنامه‌های تشویقی برای زوج‌ها در نظر خواهد گرفت اما این برنامه‌ها هنوز به مرحله اجرا نرسیده است، مرکز امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری، شورای عالی انقلاب فرهنگی و مجلس شورای اسلامی ازجمله نهادها و سازمان‌هایی هستند که اعلام کرده‌اند برای کنترل این شرایط برنامه‌هایی خواهند داشت.

یکی دیگر از راه‌های جبران کاهش جمعیت، کاهش نرخ مرگ‌ومیر است. در حال حاضر نرخ ثبت فوت به‌طور متوسط در کشور 5.6 در هزار است و استان سیستان و بلوچستان با نرخ ثبت فوت 6.4 در هزار بالاترین نرخ ثبت فوت در کشور را دارد. استان‌های آذربایجان شرقی و گیلان با نرخ ثبت فوت 6.25 در هزار در رده‌های بعدی بیشترین نرخ ثبت فوت در کشور هستند.

استان‌های البرز با نرخ ثبت فوت 3.8 در هزار، کرمان نرخ ثبت فوت چهار در هزار و هرمزگان با نرخ ثبت فوت 4.35 در هزار استان‌هایی هستند که نرخ ثبت فوت در آنها از میانگین نرخ ثبت فوت کمتر است. در حال حاضر سالانه 30 هزار نفر در تصادفات جاده‌ای کشور جان خود را از دست می‌دهند که آمار قابل‌توجهی در میزان فوت را همین سوانح به‌خود اختصاص داده است.